ЗБЕРЕЖЕМО ПРИРОДУ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "ВИЖНИЦЬКИЙ"

№3 (29) липень-вересень, 2022 рік

Вже 27 років промайнуло з того часу, як 30 серпня 1995 року, у мальовничому куточку Буковинських Карпат, серед високих буків та зелених смерек, між Черемошем та Сіретом створений національний природний парк «Вижницький». Невисокі гори, грайливі потоки, полонини з буйними травами, смачні ягоди та гриби так і приваблюють сюди мандрівників, які прагнуть відпочити від міського гамору та повсякдення.

Значний внесок для збереження цих багатств здійснили люди – фанати, які вклали чимало зусиль та частинку своєї душі.

З нагоди свята висловлюю щиру подяку колективу і ветеранам Парку за щоденну самовіддану працю та вагомий внесок у розвиток установи.

Бажаю вам здоров'я, миру, добра, благополуччя, щастя, душевної гармонії успішної професійної діяльності та нових звершень.

З повагою,
в. о. директора Галина МАРЧУК

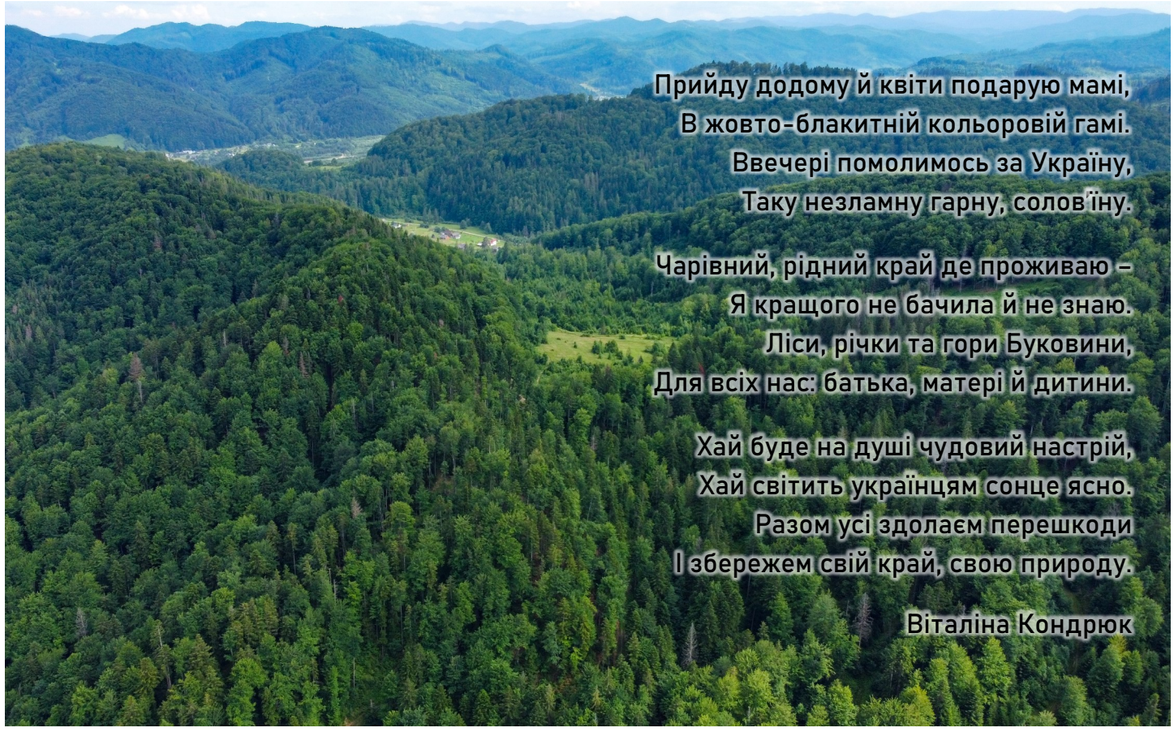

Шляхами графа Василька

Вагомий вклад у розбудову та історію селища Берегомет внесли представники кількох поколінь славетного роду династії Васильків. В першій половині XIX століття Берегомет над Сіретом став центром їх правління який згадується ще за доби правління Австрійської імперії. Графи Васильки внесли свій вагомий вклад в економічний, політичний та культурний розвиток краю.

Один з представників роду власноруч висадив грабову алею біля маєтку, по якій полюбляла прогулюватися вся родина. Як пішки, так і верхи на конях нею можна було дістатись до річки Сірет, далі «ферштегою» горами Малий та Великий Стіжок аж до Лопушни. Проходить вона впоперек схилу гори і дозволяє рухатися в обхід стрімких підйомів.

Еколого-пізнавальна стежка «Шляхами графа Василька» відкриває нові можливості до глибшого пізнання природи, тутешньої історії та покликана познайомити відвідувачів зі спадщиною, яку залишили нам представники славетної династії роду Васильків.

На стежці можна побачити і ближче познайомитися з мешканцями лісу, водойм, лісових галявин, почути спів птахів, шепіт вітру та інші звуки дикої природи, поласувати сезонними лісовими ягодами. Йдучи дорогою, можна назбирати різноманітних лікарських рослин та грибів. Ознайомитися з червонокнижними видами флори та фауни. Прогулянка дає мандрівникові можливість поринути в атмосферу недоторканної природи, відчути повноту енергетики та сили, яку дають місця пронизані давньою історією.

Посеред стежки одиноко лежить могутній валун – Камінь спотикання. Це фрагмент мегаліту -Матері від скельно-сакрального комплексу, що знаходиться на вершині гори Стіжок, який відділився внаслідок коливань земної кори. У сиву давнину наші пращури наділяли їх надзвичайними цілющими властивостями, їм поклонялися та приписували магічну силу.

Подейкують, що той, хто притулиться до цього каменя отримає на деякий час міцне здоров'я, тому сімейство Васильків час від часу навідувалися сюди, а їхній рід кріп і зростав.

Величні старовікові дерева віком понад сотню років, що трапляються у нас на шляху були свідками прогулянок графської родини. Як і папороть – реліктовий трав'янистий багаторічник, який вже 400 мільйонів років живе на Землі.

На нашій стежині можна побачити як народжується джерело. Збираючи краплю за краплею із земних глибин вода доходить до нас у своїй первозданній природній формі. Вона жива, насичена киснем та має цілющі властивості. З давніх часів існує повір'я, що напившись з джерела людина здатна почерпнути силу самої землі. Люди вірили, що вона додавала сили, зцілювала рани, повертала до життя. Джерело, яке тільки пробилося із землі без користі не тече: воно утворює струмок, а струмок – річку, яка впадає в море.

Кінцева зупинка нашої стежки – джерело питної мінералізованої води «Стіжок», у якій розчинені мінеральні солі. Вода має лікувальні властивості та зміцнює імунітет.

Прогулянка лісом дає можливість відчути серцем і душею всю красу нашого краю, зрозуміти свою особисту відповідальність за збереження унікальних природних ландшафтів Парку і всього довкілля, отримати нові враження, знання, почерпнути енергію первозданної природи.

Запрошуємо всіх бажаючих на екскурсію.

Заступник начальника відділу рекреації
Тамара ШЕГЕТА

Інструментарій SMART. Що це таке?

У національному природному парку «Вижницький» Франкфуртське зоологічне товариство розпочало впровадження інструментарію для просторового моніторингу та звітування SMART. З цією метою для працівників національного природного парку «Вижницький» організовано навчання та інструктивний тренінг з його використання представниками товариства.

SMART – це цілісна платформа для управління природоохоронними територіями, що включає мобільні, настільні та хмарні компоненти з широким спектром застосувань у природоохоронній практиці. Ця платформа дозволяє науковцям легко збирати, візуалізувати, зберігати, аналізувати, звітувати та діяти на основі широкого діапазону даних, що стосуються захисту дикої природи та покращення загального впливу на збереження природних комплексів.

Учасники тренінгу досліджували інструментарій SMART у польових умовах. Вони йшли по заданому маршруту, фіксуючи спостереження на мобільному пристрої, де всі дані зберігаються в захищених файлах. При подальшому під'єднанні до комп'ютера вони будуть автоматично внесені в програму з картографічною візуалізацією пройденого маршруту та знахідок по ньому. За певний період збору таких даних можна оцінити ефективність роботи працівників та проаналізувати особливості поширення різних видів. Дана система в найближчому майбутньому повинна підвищити ефективність збору та аналізу даних працівниками природно-охоронних територій, а також замінити паперові картки та щоденники спостережень.

SMART використовується на більш ніж 1000 об'єктах у більш ніж 70 країнах для підтримки широкого спектру заходів з управління збереження, включаючи збереження біорізноманіття, управління туризмом і відвідувачами, використання природних ресурсів, розвідку, а також оцінку продуктивності та рівня загрози.

Інструментарій SMART дозволяє користувачам отримувати, керувати та картографувати дані систематичних досліджень видів та місць їх існування. Цю інформацію можна проаналізувати, щоб зрозуміти зміни видів і середовищ існування в просторі та часі, а також зрозуміти фактори, відповідальні за ці зміни.

Науковий співробітник
Руслан САМІГУЛІН

Підтримка Міндовкілля

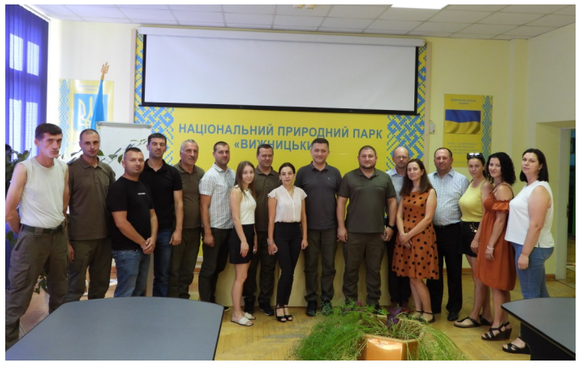

27 серпня 2022 року, до національного природного парку "Вижницький" з робочим візитом завітали перший заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Гречаник та Директор департаменту природно-заповідного фонду і земельних ресурсів Едуард Арустамян. Під час зустрічі обговорювалися проблеми установи та шляхи їх вирішення. Зокрема, акцентувалась увага на питаннях щодо розширення території Парку, збереження природно-заповідного фонду, рекреаційного розвитку, залучення міжнародних інвестицій тощо.

Робочу зустріч доповнив об'їзд території, з оглядом рекреаційних об'єктів, де перебувають внутрішньо-переселені особи

Представники Міндовкілля запевнили у всебічній підтримці зі свого боку, а колектив Парку докладатиме максимум зусиль, щоб досягти найкращих результатів.

Вдячні за допомогу

Війна з російськими загарбниками триває, але наші закордонні партнери не залишаються осторонь. Вже вкотре було отримано чергову партію гуманітарної допомоги – це продуктові набори та засоби гігієни від Франкфуртського зоологічного товариства. Частину з яких відправили у НПП "Сколівські Бескиди", а решта буде розподілятися у Берегометську ОТГ, Вижницьку ОТГ, НПП "Вижницький" та НПП "Черемошський".

Дякуємо за допомогу!!!

Всесвітній день прибирання

«Хай небо буде мирним, а Україна чистою!». Саме під таким гаслом цьогоріч відбувається Всесвітній день прибирання. Основною метою даного заходу є формування культури чистоти, правильного поводження з відходами та відповідального споживання серед громадян, об'єднання зусиль заради екологічного майбутнього. Працівники Парку також доєдналися до цьогорічного заходу, провівши з учнями 6-Б класу Берегометського ЗЗСО «Берегометська гімназія» екозаняття «Збережи довкілля – сортуй сміття».

Крім цього прибрано придорожні лісосмуги в урочищах Славець, Багна, Судилів та Лужки. Працівники Вижницького природоохоронного науково-дослідного відділення відремонтували та пофарбували лавиці, оновили альтанку та в'їзний знак в урочищі Судилів, а також оновили дерев'яні інформаційні стенди.

Принагідно хочемо нагадати всім мешканцям і гостям нашого мальовничого краю, що тільки разом ми зможемо підтримати чистоту наших узбіч та лісосмуг. Тому викидайте побутове сміття у відведених для цього місцях.

Не сміти! Побачив – прибери!

Навколишній світ, в якому ми живемо

Світ рослин і тварин навколо нас прекрасний, загадковий та дуже різноманітний. І щоб дізнатися про нього більше та зробити прогулянки на природі більш інформативними і безпечними, працівники Парку навчали юних природолюбів досліджувати його за допомогою мобільного додатку для розпізнавання рослин, грибів і комах.

Для цього необхідно всього-на-всього навести камеру на рослину або комаху, натиснути кнопку спуску і програма видасть схожі зображення в мережі.

Знайомство з розсадником

Завідувач розсадника провела знавцям природи цікаву екскурсію по розсаднику, що знаходиться на приофісній території Парку, під час якої розповіла дітям, які різноманітні види рослини вирощуються у розсаднику, якими ефективними методами вони користуються для розмноження саджанців, що таке живцювання, як виростити з насінини чи живців кущі та дерева. Діти дізналися що згодом садивний матеріал реалізовується населенню, а також використовується на озеленення приофісної території, в'їзних знаків та рекреаційних зон відпочинку. Також разом пройшлися Алеєю друзів Парку, де зростають дерева, які рідко зустрічаються у нашій місцевості: тюльпанове дерево, гінкго дволопатеве, метасеквоя, каштан їстівний та інші.

Участь у виїзній нараді

В.о. директора національного природного парку «Вижницький» Галина Марчук взяла участь у виїзній нараді з питань реформування та удосконалення організації діяльності установ природно-заповідного фонду України в умовах воєнного стану, яка відбулася 24 вересня на базі Шацького національного природного парку.

На початку робочої наради радник міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Тетяна Тимочко озвучила основні цілі та напрями природоохоронної політики в умовах воєнного стану і конкретизувала 9 реформ у сфері довкілля. Директор департаменту Едуард Арустамян висвітлив актуальні питання з основної діяльності установ природно-заповідного фонду.

Керівники установ мали змогу поділитися досвідом роботи та детальніше ознайомилися з діяльністю Шацького національного природного парку.

День осіннього сонцестояння

День осіннього рівнодення – це астрономічний початок осені. З того моменту як сьогодні о 04:03 Сонце зробило перехід, світловий день почав скорочуватися і досягне свого максимуму 21 грудня 2022 року.

Більшість людей вважає, що в день осіннього рівнодення тривалість дня та ночі однакова і становить 12 годин. Але насправді, візуально Сонце перебуває над Землею довше через ефект атмосферної рефракції. А тому світловий час доби може на кілька хвилин бути довшим за темний. Так відбувається тому що рівнодення математично вираховують по центру сонячного диска, а різниця між сходом та заходом Сонця визначається за верхньою точкою світила.

Досить цікавим є факт, що в південній півкулі з дня осіннього рівнодення починається календарна весна.

Для наших пращурів день осіннього рівнодення був особливим та сповнений магії. Люди вірили, що ритуали і обряди, проведені цього дня привертали благополуччя, здоров'я і любов. Вони влаштовували свята, пекли пироги з борошна нового врожаю і славили Богородицю. До сходу сонця дівчата вмивалися джерельною водою, щоб довго залишатися молодими і красивими, а незаміжній дівчині протягом року зустріти нареченого і вийти заміж. Дітей обливали прямо на порозі будинку, щоб вони росли здоровими. Також цього дня спалювали старі речі, щоб разом із ними згоріли всі негаразди попереднього року.

Провідний фахівець з екологічної освіти
Зоя ПАВЛЮК-ПЯТУНІНА

Куди і чому відлітають птахи восени?

Чи не кожен із нас у дитинстві задавався питанням «Чому восени нас покидають птахи?». А головне – куди вони відлітають? У народі місце, куди летіли птахи називали вирієм. За стародавніми уявленнями українців, поляків та чехів, вирій – це тепла далека країна в небесах, куди відлітають не лише птахи, але й душі померлих. Звісна річ, із розвитком науки, особливо географії, стало зрозуміло що справжнім "вирієм" для птахів є тропічні та екваторіальні широти, куди власне вони й відлітають восени. Пік відльоту птахів з України припадає на осіннє рівнодення, яке зазвичай припадає на 22 (рідше 23) вересня. У прохолодні вересневі дні птахи активно відлітають, або ж готуються до відльоту. І причин цьому декілька.

У зв'язку зі скороченням тривалості світлового дня, зменшенням та зникненням їжі, перелітні птахи об'єднуються в зграї та покидають райони гніздування, і перелітають на великі відстані в теплі краї де багато їжі. Сезонні перельоти або міграції птахів – одне із найцікавіших, але все ще недостатньо вивчених явищ природи. Час відльоту птахів залежить від місцевих погодних умов.

Першими відлітають комахоїдні, а саме: стрижі, іволги, ластівки, солов'ї, зозулі, славки. За ними відлітають всеїдні та зерноїдні птахи. На початку вересня збираються в дорогу лелеки, кулики, перепілки. Із сумним курликанням тягнуться на південь журавлині ключі. У жовтні відлітають дрозди співочі, чорні шпаки та польові жайворонки. Пізно восени відлітають вальдшнепи, а потім і пернаті хижаки, такі як боривітер звичайний та сокіл балабан.

Більшість перелітних птахів що живуть в Україні зимують поза її межами, і відлітають за сотні й тисячі кілометрів від своїх місць гніздування. Місце зимівлі птахів та шляхи їх перельотів здебільшого чітко визначені. Частина пернатих що гніздяться в Україні летить на південний схід, деякі летять на захід, в західну Європу, на узбережжя Середземного моря, а інші птахи летять на південь – в Африку та Південну Азію. Лише незначна кількість птахів летить на схід. Під час перельотів вони визначають напрямок у просторі за допомогою сонця, річок, озер, особливо вдень, а вночі на думку вчених їхнім орієнтиром є зірки та Місяць. *(продовження на ст. 7)*

Кожен вид летить зграєю певної форми. Так гуси та журавлі летять "клином" або "ключем". Кулики (прибережні птахи) летять шеренгою, а шпаки та інші дрібні горобині летять безладною зграєю або хвилеподібним польотом, переносяться низько над перелісками. Перелітають пернаті парами і поодинці, зокрема вальдшнепи та зозулі. Цікавим є той факт, що перепілки спочатку летять поодинці а потім збираються у великій кількості в Криму та на Кавказі, де відпочивають та продовжують свій політ. Погані літуни – деркачі, які перебігають на великі відстані, і лише там, де не можна бігти, піднімаються в повітря. Проте у разі необхідності той же деркач здатний долати на своєму шляху великі простори над морем.

Швидкість перельотів у різних птахів різна. Переважна більшість птернатих під час перельотів перебуває у повітрі 6-8 годин на добу, долаючи за цей час відстань 300-350 кілометрів. У зв'язку з тим, що птахи витрачають багато сил і енергії, їм потрібне інтенсивне харчування, тому більшість з них летить уночі, а вдень відпочивають та живляться. На сьогодні основним методом вивчення міграції птахів і їх кільцювання, яке дає змогу встановити місця гніздування та зимівлі птахів, За допомогою радіолокаторів визначають висоту і швидкість перельоту птахів.

Саме зараз, коли світловий день активно скорочується перед осіннім рівноденням, наші рідні українські птахи активно відлітають на південь. Своїм курликанням вони ніби прощаються із рідною Батьківщиною, тому й називають журавлів восени «журавлями» (від слова «журитися»), в той час як весною – «веселиками».

Однак весна неодмінно настане, а з нею птахи на своїх крилах принесуть нам омріяний мир і Перемогу!

Провідний фахівець з екологічної освіти
Ольга Дудченко

Міжнародна ніч кажанів

Міжнародна ніч кажанів – одна із найбільш незвичайних природоохоронних дат, яку відзначають вночі між останньою суботою та неділею серпня з метою привернення уваги громадськості до проблем рукокрилих та їх охорони, а також розвінчування міфів навколо тваринок, перед якими багато людей відчувають невиправданий забобонний страх.

До відзначення цієї дати долучився національний природний парк «Вижницький». Екоосвітянка Ольга Дудченко розповіла школярам місцевої школи, що завітали до Музею природи, про спосіб життя та умови існування цих цікавих тварин та їхню надважливу користь.

Впродовж теплого періоду року лише одна невелика колонія рукокрилих (20-40 особин) може спожити від 60 до 150 тисяч комах, загальною вагою близько 15 кілограмів. І що важливо – вони живляться нічними комахами, яких птахи практично не споживають.

Це єдині ссавці у світі, здатні до активного польоту, які для орієнтування у просторі користуються складними механізмами ехолокації.

Вони характеризуються дуже низькою плодючістю тому, що самка народжує всього одне дитинча на рік і вигодовує його молоком. В холодну пору кажани підшукують відповідне укриття, забиваються в щілини або надійно прикріплюються лапками до стін чи стель, повисаючи вниз головою, і впадають в довгу зимову сплячку загальною тривалістю 6-8 місяців.

Кажани обмежені у виборі місць існування і дуже чутливі до різких змін середовища, особливо таких, що пов'язані з діями людей – забруднення, знищення місць існування, турбування, погіршення кормової бази, тощо.

На сьогоднішній день на території Парку виявлено 16 видів кажанів, і всі вони занесені до Червоної книги України.

Провідний фахівець з екологічної освіти
Ольга Дудченко

Екологічний квест "Пізнаємо природу"

Літо – сприятливий період для відпочинку на природі, прогулянок до лісу. З 27 по 29 червня 2022 року у мальовничому куточку урочища «Стебник» проходив еко-квест «Пізнай природу», в якому взяли участь діти працівників НПП «Вижницький». Захід проходив по таких локаціях: «Знайомство із мальовничим урочищем Стебник» та «Мальовничі краєвиди Кінашки».

На першій локації діти дізналися про різноманітний рослинний та тваринний світ Парку, види, які занесені до Червоної книги України, гідрологічну мережу Парку, яку складають річки, джерела, мальовничі водоспади та цікаві геологічні об'єкти.

На другій локації діти піднялися на гору Кінашка, де мали можливість насолодитися мальовничими краєвидами, що відкрилися з вершини гори, а також дізналися, які небезпеки можуть очікувати під час прогулянки лісом.

Всі отримали неймовірне задоволення, позитивні емоції, на повні груди вдихнули чисте карпатське повітря та милувалися неймовірними краєвидами.

Приємні спогади та неперевершені враження – залишаться надовго в пам'яті дітей.

Заст. начальника науково-дослідного відділу
Іванна ТАТАРЧУК

Вітаємо наших ювілярів!

Анатолія Граба з 20-річчям
Катерину Вишінську з 35-річчям
Василя Мудрака з 55-річчям
Та всіх іменинників народжених
в липні, серпні і вересні.

Прийміть від душі наші щирі вітання
Хай здійсняться всі Ваші плани й бажання!
Життя хай дарує чудові презенти,
Яскраві емоції, щастя моменти.
Щоб лихо до хати дорогу не знало
А доля Вам радість завжди дарувала!

Читайте у номері

Вітання з 27-річчям Парку	1
Шляхами графа Василька	2
Інструментарій SMART. Що це таке?	3
Підтримка Міндовкілля	4
Вдячні за допомогу	4
Всесвітній день прибирання	4
Навколишній світ, в якому ми живемо	5
Знайомство з розсадником	5
Участь у виїзній нараді	5
День осіннього сонцестояння	6
Куди і чому відлітають птахи восени?	6
Міжнародна ніч кажанів	7
Екологічний квест "Пізнаємо природу"	8

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ВИЖНИЦЬКИЙ»
Головний редактор - в.о. директора НПП "Вижницький"
Галина МАРЧУК

59233, Чернівецька обл, Вижницький р-н, смт Берегомет, вул Центральна, 27а.
Телефон/факс: (03730) 3 69 06
E-mail: vyzhpark@ukr.net
Веб-сайт: vyzhnytskyi-park.in.ua

Газета видана в електронному варіанті
Виходить 1 раз на квартал.
ЧЦ № 398-78Р від 16.02.2011р.